

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Iannis Ritsos, el poeta del poble grec

Iannis Ritsos, per sobre de tot, poeta. I després, només després i perquè el lector se situï, comunista i fill de terratinents del Peloponès arruïnats per la reforma agrària de Venizelos "i el mal cap del pare, massa aficionat a cartes i a faldilles". Així és com ens el presenta Joan Casas, que firma la traducció i la introducció a *La sonata del clar de lluna* (Adesiara). Val la pena fer una altra cita de l'esbós biogràfic que obre un volum que, seguint la maraca de la casa, inclou la versió original grega i la traducció: "Un clàssic rural. La desgràcia. El pare que acaba al manicomi; el germà gran, mariner, mor de tuberculosi, i al cap de poc la mare. La solitud, el dolor, i sobre el dolor l'educació sentimental. Ritsos, el noi sensible i de salut fràgil, protegit per la germana una mica més gran que ell". I segueix: mal estudiant però bon ballari i actor, feinetes a Atenes, l'amistat amb la poeta Maria Politidou, més gran que ell; primers versos, intèrpret de piano, l'afiliació el 1934 al Partit Comunista...

Fins que arriba el poeta del poble a partir dels versos d'*Epitafi*, escrit per l'impacte que li produeix una fotografia colpidora: una mare al costat del seu fill mort, al mig del carrer, durant la vaga general del 1936. Mikis Theodorakis el va musicar el 1960 i en va multiplicar així la popularitat.

Ritsos ja no pararia. És autor de més de cent reculls de poemes, a

NORMA CORNES / GETTY IMAGES

'LA SONATA DEL CLAR DE LLUNA', PRECIOSA, FORMA PART DE LA SEVA OBRA MESTRA, 'QUARTA DIMENSIO'

més de contes, teatre, assaig, cròniques i de la seva activitat com a traductor. *La sonata del clar de lluna*, preciosa, del 1956, forma part del recull *Quarta dimensió*, per a molts la seva obra mestra. Ja havia passat la Segona Guerra Mundial, durant la qual Ritsos havia participat en la resistència per acabar confinat en diverses illes, fins al 1952. Com remarca Joan Casas,

igual que a *Epitafi*, la veu del poema és femenina, com si parlés la poetessa Melissanthi, a qui se li ha mort el marit. Es fa de nit, la casa li cau al damunt i per això surt a acompanyar l'amic que ha vingut a donar-li el condol. "Aquesta casa, malgrat tots els seus morts, no pensa pas / morir-se. / S'entossu-deix a viure amb els seus morts, / a viure dels seus morts, / a viure de la certesa de la seva mort, / i encara endreça els morts en llits esbaldrats i en / prestatges que cauen. / Deixa'm venir amb tu".

En la Grècia actual de vagues generals i famílies arruïnades, quants grecs no deuen buscar refugi en Iannis Ritsos? ➔

CÒMIC

XAVI SERRA

Cròniques de Makoki, el rei de l'underground

Makoki va néixer en una Barcelona remoguda per les sacsejades socials i culturals de la Transició i es va convertir, sense pretendre-ho, en el rei de l'underground dels 80, el símbol d'una generació que va trobar en el còmic —per damunt del cinema, la literatura o fins i tot la música— el mitjà ideal per veure-s'hi reflectida. Amb guions de Mediavilla i dibuixos de Gallardo, aquest fugitiu del frenopàtic, violent i dionisiac, va encarnar en forma i fons el corrent expressiu conegut com a *línea chungu* i va arribar a tenir la seva pròpia capçalera, la fugaç revista *Makoki*.

El 1994, finalment, Gallardo va decidir matar la seva pròpia criatura, una decisió que amb el

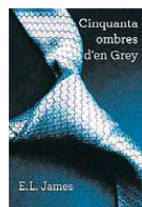
TODOMAKOKI
MIGUEL GALLARDO/JUAN MEDIAVILLA
DEROJUSILO
537 PÀG. / 17,95 €

temps s'ha revelat tan positiva per a l'autor com per al personatge. Contradient el seu propi títol, *Todo Makoki* no recopila totes les històries publicades del personatge, però sí —en un qüestionable format apaïsat— el corpus central de l'obra de Gallardo i Mediavilla: *Las aventuras de Makoki*, *La juventud de Makoki*, *Fuga en la Modelo*, *Makoki en Niu York* i *La muerte de Makoki*. Les pàgines del volum documenten un tipus còmic arran de carrer, psicodèlic i sense por a la vulgaritat, avui dia gairebé extingit, i alhora testimonien l'evolució gràfica imparable de Gallardo, el seu traç alliberat de dogmes i estils. ➔

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] **Cinquanta ombres (I)**
E.L. JAMES
Rosa dels Vents
538 pàgines i 17,90 € 1/20

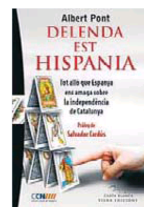
[2] **L'hivern del món**
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
990 pàgines i 24,90 € 3/5

[3] **Cinquanta ombres (II)**
E.L. JAMES
Rosa dels Vents
568 pàgines i 17,90 € 4/16

[4] **Cinquanta ombres (III)**
E.L. JAMES
Rosa dels Vents
632 pàgines i 17,90 € 6/21

[5] **Lliures o morts**
J. CLOTET / DAVID MONTSERRAT
Columna
464 pàgines i 21 € 7/7

NO-FICCIO

[1] **Delenda est Hispania**
ALBERT PONT
Viena
264 pàgines i 22,90 € 1/7

[2] **Teresa Forcadès**
EULÀLIA TORT
Dau Edicions
214 pàgines i 18,50 € 2/19

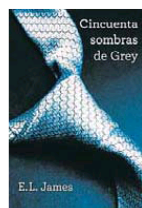
[3] **Córrer o morir**
KILIAN JORNET
Ara Llibres
200 pàgines i 18,50 € 6/84

[4] **Un cel de plom**
NEUS CATALÀ / CARME MARTÍ
Ara Llibres
336 pàgines i 18,95 € 3/31

[5] **La necessitat de ser...**
MOISÈS BROGGI / TERESA POUS
Edicions 62
196 pàgines i 14,95 € 7/3

CASTELLÀ

FICCIO

[1] **Cinquanta sombras (I)**
E.L. JAMES
Grijalbo
544 pàgines i 17,90 € 1/20

[2] **Victus**
ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL
La Campana
600 pàgines i 24 € 2/2

[3] **Cinquanta sombras (II)**
E.L. JAMES
Grijalbo
588 pàgines i 17,90 € 3/16

[4] **Cinquanta sombras (III)**
E.L. JAMES
Grijalbo
632 pàgines i 17,90 € 4/16

[5] **El invierno del mundo**
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
990 pàgines i 24,90 € 5/5

NO-FICCIO

[1] **Una mochila para...**
ELSA PUNSET
Destino
320 pàgines i 18,90 € 2/23

[2] **El arte de no...**
RAFAEL SANTANDREU
Oniro
240 pàgines i 15 € 5/59

[3] **Cupcakes, cookies...**
PATRICIA ARRIBALZAGA
Juventud
224 pàgines i 28 € -/1

[4] **La segunda guerra...**
ANTHONY BEEVOR
Pasado & Presente
1.220 pàgines i 39 € -/6

[5] **Les voy a contar**
JOSÉ BONO
Planeta
640 pàgines i 24,50 € 4/4

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / setmanes en el mercat